28/03/2021

“Τα εθνικά θέματα από την ένταξη στο κοινοτικό σύστημα”

/ Επικαιρότητα

Ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας Αλκιβιάδης Στεφανής, το Σάββατο 27 Μαρτίου 2021, πραγματοποίησε ομιλία με τίτλο «Τα εθνικά θέματα από την ελληνική ένταξη στο κοινοτικό σύστημα μέχρι σήμερα» σε συνεδρία του διήμερου διαδικτυακού Συμποσίου ενόψει των 40 χρόνων από την ένταξη της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (1981 – 2021).

Το Συμπόσιο διοργανώθηκε από το Europe Direct Βορείου Αιγαίου σε συνεργασία με το Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Κατά τη διάρκεια των συνεδριών προβλήθηκαν πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις που σημειώθηκαν στη χώρα μας τις τελευταίες τέσσερεις δεκαετίες και παράλληλα δόθηκε η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να

αποτυπώσουν τη σημερινή θέση της Ελλάδας απέναντι στο ενωσιακό γίγνεσθαι και στις μελλοντικές προκλήσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας ανέφερε τα ακόλουθα:

«Αποτελεί ιδιαίτερη χαρά και τιμή να συμμετέχω στο Διαδικτυακό Συμπόσιο με θέμα τη συμπλήρωση 40 ετών από την ένταξη της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Το ακαδημαϊκό και ερευνητικό πεδίο των συνομιλητών μας στην ενότητα αυτή καλύπτει απόλυτα την ευρωπαϊκή ιστορία ολοκλήρωσης, και βεβαίως την ενταξιακή πορεία της χώρας μας.

Έκρινα λοιπόν ότι θα είχε περισσότερο ενδιαφέρον, αξιοποιώντας τη δική μου εμπειρία και την εξειδικευμένη γνώση ως Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας, να αναφερθώ σε δύο θέματα διασφάλισης των εθνικών και ευρωπαϊκών συνόρων με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρώτο θέμα αφορά την αντιμετώπιση της εργαλειοποίησης της μεταναστευτικής κρίσης από την Τουρκία και το δεύτερο την αντιμετώπιση της κρίσης που προκλήθηκε από την έξοδο του ερευνητικού σκάφους Oruç Reis, συνοδευόμενου από πολεμικά πλοία του τουρκικού στόλου. Τα δύο αυτά πρόσφατα παραδείγματα – μεταξύ άλλων στο παρελθόν – αποδεικνύουν την ορθή επιλογή μας να ενταχθούμε πριν από τέσσερις δεκαετίες στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο, στις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής έχουν διαμορφώσει ένα ιδιαίτερα επικίνδυνο και ασταθές τοπίο, θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια της διεθνούς κοινότητας και συμβάλλουν στην αύξηση των μεταναστευτικών ροών. Η χώρα μας κλήθηκε το 2020 να διασφαλίσει τα ελληνικά και ευρωπαϊκά σύνορα από μια αιφνίδια, μαζική και οργανωμένη «εισβολή» μεταναστών, αναπτύσσοντας και εφαρμόζοντας εκείνες τις αναγκαίες πολιτικές και τακτικές που θα της επέτρεπαν να διατηρήσει το αίσθημα ασφάλειας, την κοινωνική συνοχή και την ευημερία του ελληνικού λαού και κατ’ επέκταση της Ευρώπης.

Η στρατηγική της Τουρκίας με την «εργαλειοποίηση» του ζητήματος αυτού οδήγησε σε σημαντική αύξηση των ροών στο σύνολο των ελληνοτουρκικών χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων, από τον Ιούλιο του 2019, σε δυσανάλογα μεγάλο βαθμό σε σχέση με την προηγούμενη διετία. Για την αντιμετώπιση αυτής της επικίνδυνα εξελισσόμενης απειλής, η Κυβέρνηση προέβη άμεσα σε εκτίμηση της κατάστασης, ενδελεχή ανάλυση όλων των παραγόντων επιρροής και σχεδιασμό των μελλοντικών της ενεργειών, εξασφαλίζοντας την έγκαιρη προετοιμασία.

Συνέπεια των παραπάνω ήταν:

Η λήψη απόφασης για συνδρομή των Ενόπλων Δυνάμεων στο έργο των Σωμάτων Ασφαλείας για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών.

Ο ορισμός Εθνικού Συντονιστή για την αντιμετώπιση και διαχείριση του μεταναστευτικού – προσφυγικού ζητήματος, ο οποίος υπάγεται απευθείας στον Πρωθυπουργό.

Η σύσταση του Ενιαίου Φορέα Επιτήρησης Συνόρων (ΕΝΦΕΣ), που υπάγεται απευθείας στον Εθνικό Συντονιστή και έχει ως αποστολή τον έλεγχο και την επιτήρηση των χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων της Ελληνικής Επικράτειας.

Η διεθνοποίηση της κατάστασης σε διμερές και πολυμερές επίπεδο, ενεργοποιώντας την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΝΑΤΟ και τους συμμάχους μας.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από τα προαναφερόμενα, ξεκινήσαμε άμεσα, το φθινόπωρο του 2019, τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, το κομβικό δηλαδή εργαλείο για την επίλυση των προκλήσεων που ανέκυψαν στο σύγχρονο πολυδιάστατο περιβάλλον. Υλοποιήθηκε σημαντικός αριθμός ενεργειών και δράσεων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, με κυριότερες τη διοργάνωση συσκέψεων σε υψηλό κυβερνητικό επίπεδο, την αναβάθμιση της επιτήρησης των συνόρων, την πραγματοποίηση επισκέψεων στην περιοχή του Έβρου και των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, την ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΝΑΤΟ καθώς και των εξειδικευμένων υπηρεσιών τους, όπως ο FRONTEX.

Παράλληλα, καθορίστηκαν και προτεραιοποιήθηκαν οι εξοπλιστικές ανάγκες όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και εξασφαλίστηκε η χρηματοδότηση τους, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, από τον Εθνικό Προϋπολογισμό και κυρίως από τον Ευρωπαϊκό.

Αποτέλεσμα ήταν η πλήρης ετοιμότητά μας και η επιτυχής αντιμετώπιση της ενορχηστρωμένης υβριδικής επίθεσης που εξαπολύθηκε τις βραδινές ώρες της 27ης προς 28ης Φεβρουαρίου 2020 από την Τουρκία, τόσο στην περιοχή του Έβρου, αποτρέποντας την παράνομη είσοδο περίπου 9.400 μεταναστών μόνο την πρώτη ημέρα, όσο και στην περιοχή του Ανατολικού Αιγαίου. Με τον τρόπο αυτόν ανατρέψαμε πλήρως τον σχεδιασμό της Τουρκίας που – κατά ομολογία της ηγεσίας της – επιδίωκε την εισβολή 143.000 μεταναστών στη χώρα μας.

Αποτιμώντας τα γεγονότα της αντιμετώπισης αυτής της υβριδικής επίθεσης συμπεραίνουμε ότι πολλοί παράγοντες συνέβαλαν στην τελική θετική κατάληξη.

Ειδικότερα, σε στρατηγικό επίπεδο, πολύ σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ο εξαιρετικός τρόπος διαχείρισης της κρίσης από την πολιτική ηγεσία της Χώρας, με τον καθορισμό της ξεκάθαρης στρατηγικής κατεύθυνσης και με αμεσότητα στη λήψη και την υλοποίηση των αποφάσεων.

Εξίσου σημαντικό ρόλο έπαιξε η άμεση διεθνοποίηση των πραγματικών γεγονότων με στοχευμένες διπλωματικές παρεμβάσεις σε διεθνή φόρα και οργανισμούς. Με αυτόν τον τρόπο επιτεύχθηκε ο αντικειμενικός σκοπός σε πολιτικό, στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο, ο οποίος ήταν η διαφύλαξη των εθνικών και ταυτόχρονα ευρωπαϊκών συνόρων μας. Διαφοροποιήθηκε παγκοσμίως η εικόνα για την Ελλάδα, καθώς αποδείχθηκε ότι η μάχη που δόθηκε δεν αφορούσε μόνο τα εθνικά μας σύνορα, αλλά και τα σύνορα της Ευρώπης.

Ένα, αρχικά και φαινομενικά, ελληνοτουρκικό θέμα μετατράπηκε σε ευρωτουρκικό και αποτέλεσμα αυτής της εξέλιξης ήταν η ενίσχυση των ελληνικών δυνάμεων ασφαλείας που επιχειρούν στο πεδίο, από προσωπικό και μέσα του FRONTEX. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει στην πράξη την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην επίθεση του Έβρου, δίπλα στις ελληνικές δυνάμεις παρατάχθηκαν δυνάμεις προερχόμενες από 22 ευρωπαϊκά κράτη, ενώ 14 κράτη είχαν αποστείλει προσωπικό και μέσα για τη φύλαξη των θαλάσσιων συνόρων. Η στάση της Ελλάδας άλλαξε τη στάση των Ευρωπαίων.

Παράλληλα με την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης, η χώρα μας κλήθηκε να αντιμετωπίσει και την κρίση το καλοκαίρι του 2020 με την έξοδο του ερευνητικού σκάφους Oruç Reis, συνοδευόμενου από πολεμικά πλοία του τουρκικού στόλου, στο πλαίσιο της αναθεωρητικής πολιτικής και των πάγιων μαξιμαλιστικών επιδιώξεων των γειτόνων μας.

Η άμεση και αποφασιστική κινητοποίηση των Ενόπλων Δυνάμεων στο σταθερό και διαρκές πλαίσιο άμυνας και ασφάλειας που παρέχουν, προσέφεραν στην ελληνική διπλωματία ένα πολύ ισχυρό εργαλείο διαπραγμάτευσης. Η χώρα μας απευθύνθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετατρέποντας και αυτό το ελληνοτουρκικό ζήτημα σε ευρωτουρκικό.

Αποτέλεσμα των ενεργειών αυτών ήταν η παρέμβαση όχι μόνο μεμονωμένων ευρωπαϊκών χωρών για ειρηνική επίλυση της διαφοράς, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ενιαίου και αυτοτελούς οργανισμού μέσω των αποφάσεων των τελευταίων Συνόδων Κορυφής. Καταδείχθηκε και καταδικάστηκε η παραβατική συμπεριφορά της Τουρκίας τόσο ενάντια στη χώρα μας, όσο και ενάντια στην Κύπρο, ενώ ταυτόχρονα τέθηκε το θέμα επιβολής κυρώσεων στην περίπτωση μη συμμόρφωσής της.

Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αναδίπλωση της Τουρκίας, την απόσυρση του ερευνητικού σκάφους Oruç Reis και των τουρκικών ναυτικών δυνάμεων που το συνόδευαν, με αποτέλεσμα την επανέναρξη του διαλόγου μεταξύ των δύο κρατών. Οι Ευρωπαίοι στήριξαν την Ελλάδα σε αυτές τις δύο κρίσεις για δύο σημαντικούς λόγους.

Ο πρώτος λόγος είναι ότι αντιλήφθηκαν πως ο υφιστάμενος κίνδυνος απειλεί και τους ίδιους και τα δικά τους συμφέροντα. Ο δεύτερος λόγος είναι η επί σειρά ετών σταθερή και ενεργή συμμετοχή της Ελλάδας σε όλες τις ευρωπαϊκές δράσεις. Αναφέρομαι ενδεικτικά στη συμμετοχή στη Μόνιμα Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO), στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (European Defence Fund – EDF), καθώς και στη στελέχωση φορέων, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (European Defence Agency – EDA) και το Στρατιωτικό Επιτελείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Military Staff – EUMS).

Η χώρα μας διαθέτει το Στρατηγείο της Λάρισας για τη διεξαγωγή αυτόνομων στρατιωτικών επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ηγείται του πολυεθνικού Τακτικού Σχηματισμού Μάχης (HELBROC Battlegroup) και συμμετέχει στις Επιχειρήσεις Althea, Irini (Atalanta παλαιότερα), καθώς επίσης και στο Μάλι. Αποτιμώντας την εξέλιξη των κρίσεων αυτών με την Τουρκία, αποδεικνύεται ότι η χώρα μας, με τη στρατηγική επιλογή της ένταξης της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μετατράπηκε σε θεσμικό διεθνή δρώντα, πυλώνα σταθερότητας και ασφάλειας στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου.

Ο ρόλος της Ελλάδας στο διπλωματικό και γεωπολιτικό πεδίο ενισχύθηκε και αναβαθμίστηκε, επιτρέποντάς της να αντιμετωπίζει πάγιες και αναδυόμενες προκλήσεις και απειλές. Η Ελλάδα μπορεί και πρέπει να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της κοινής ευρωπαϊκής προσπάθειας για κοινωνική και οικονομική ευημερία. Για την εξέχουσα θέση της στην Ευρωπαϊκή Ένωση αγωνιζόμαστε ενωμένοι, με υπομονή, επιμονή και αισιοδοξία.

Θεωρώ πως οι σκέψεις μου αυτές αποτελούν συνεισφορά σε μια ελεύθερη και των

17:30 - 19:00 «Τα εθνικά θέματα» από την ελληνική ένταξη στο κοινοτικό σύστημα μέχρι σήμερα

Συντονιστής: Παναγιώτης Γρηγορίου, *Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου*

Ομιλητές:

- **Αλκιβιάδης Στεφανής,** *Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας*
- **Δημήτρης Καραϊτίδης,** *Πρέσβης επί τιμή*
- **Στέλιος Περράκης,** *Κοσμήτορας Νομικής Σχολής, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου*
- **Γρηγόρης Τσάλτας,** *Ομ. Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου, πρ. Πρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου*

Παρεμβάσεις:

- *Σμήναρχος (Ι)* **Γεώργιος Ανεψιού,** *Διδάκτωρ Διεθνούς Δικαίου, Διδάσκων Διεθνές Δίκαιο σε Προπτυχιακά και/ή Μεταπτυχιακά Προγράμματα στη Σχολή Ικάρων, στο Πάντειο Παν. στο ΕΚΠΑ, και στη ΣΕΘΑ*
- *Πλωτάρχης (ΠΝ)* **Δημήτριος Καντεμνίδης,** *Υπ. Διδάκτωρ Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου & Διδακτορικής Σχολής Ευρωπαϊκού Κολεγίου Άμυνας και Ασφάλειας (Βρυξέλλες)*
- *Επίλαρχος (ΣΞ)* **Μιλτιάδης Χατζημανωλάκης,** *Επιτελής της XII Μ/Κ Μεραρχία Πεζικού (Αλεξανδρούπολη), Μεταπτυχιακός ερευνητής*